

ชาวเรือวันที่ 28 ก.ย. 2560 เป็นวันครบรอบ 100 ปีของธงชาติทำให้หลายคนอาจสงสัยว่าเราเพิ่งมีธงชาติอายุเพียง 100 ปีหรือ ลองมาดูประวัติธงชาติไทยโดยย่อ ความสำคัญของ ธงชาติ และเรื่องราวของธงกัน

ธงชาติไทยผืนแรกถือกำเนิดขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาโดยใช้เป็นสัญลักษณ์ในการค้าขายทางเรือ ในช่วงรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ธงชาติผืนแรกเป็นธงผ้าสีแดงล้วน

ต่อมาในสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ใช้ธงพื้นแดงที่มีรูปจักรสีขาวติดไว้กลางธงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งผืนซึ่งธงชาติผืนนี้ใช้เฉพาะเรือหลวงเท่านั้น สำหรับเรือค้าขายของราษฎรทั่วไปยังคงใช้ธงสีแดงล้วนและยังคงใช้ต่อไปจนถึงสมัยรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ในยุคหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงธงเรือหลวงด้วยการนำรูปช้างเผือกไว้กลางวงจักรเนื่องจากพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงได้ช้างเผือกมา 3 เชือก จึงนับว่าธงชาติไทยผืนที่ 3 คือ ธงพื้นแดง มีรูปจักรและช้างเผือกอยู่ตรงกึ่งกลาง

ถัดมาในช่วงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงกำหนดความหมายของธงไตรรงค์ให้ชัดเจนขึ้นดังนี้ “สีแดงหมายถึงความบริสุทธิ์แห่งธรรมอันเป็นหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา สีน้ำเงิน หมายถึง สีส่วนพระองค์ขององค์พระมหากษัตริย์” ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงกำหนดความหมายของธงไตรรงค์ให้ชัดเจนขึ้นดังนี้ “สีแดงหมายถึงชาติ (ประชาชน) สีขาวหมายถึงศาสนา (ไม่ได้เน้นศาสนาใดโดยเฉพาะ) สีน้ำเงินหมายถึงพระมหากษัตริย์ ซึ่งความหมายนี้ใช้สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน...” (ข้อมูลจากจากkapook.com)

มาถึงช่วงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริ

ให้แก้ไขธงชาติไทยโดยเปลี่ยนให้ใช้ธงพื้นแดง ตรงกลางเป็นรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่น หันหลังเข้าเสา

ในปี 2470 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงให้เปลี่ยนธงชาติไทยอีกครั้งเนื่องจากเข้าร่วมรบกับฝ่ายสัมพันธมิตร และต้องการให้ธงชาติไทยมีลักษณะคล้ายๆ กับธงชาติของประเทศอื่นๆ โดยให้เป็นธงพื้นสีขาวแดงแต่ก็ได้เพิ่มสีน้ำเงินเข้าไปด้วยอีกสีหนึ่ง เพราะสีน้ำเงินถือเป็นสีประจำพระองค์ ธงในปี 2470 นี้ก็คือธงไตรรงค์ (ไตร=สาม; รงค์=สี) ที่เราใช้ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ธงไตรรงค์ในปัจจุบันเป็นธงสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้าง 6 ส่วน ยาว 9 ส่วน แบ่งด้านยาวออกเป็น 5 แถบ แถบตรงกลางเป็นสีน้ำเงินแกว่งกว้าง 2 ส่วน ถัดจากแถบสีน้ำเงินแกว่งทั้ง 2 ข้างเป็นสีขาว กว้างข้างละ 1 ส่วน และต่อจากแถบสีขาวทั้ง 2 ข้างเป็นแถบสีแดง กว้างข้างละ 1 ส่วน

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงกำหนดความหมายของสีธงไตรรงค์แบบไม่เป็นทางการไว้ว่า “...สีแดง หมายถึง เลือดอันยอมพลีให้แก่ชาติ สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์แห่งธรรมอันเป็นหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา สีน้ำเงิน หมายถึง สีส่วนพระองค์ขององค์พระมหากษัตริย์”

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงกำหนดความหมายของธงไตรรงค์ให้ชัดเจนขึ้นดังนี้ “สีแดงหมายถึงชาติ (ประชาชน) สีขาวหมายถึงศาสนา (ไม่ได้เน้นศาสนาใดโดยเฉพาะ) สีน้ำเงินหมายถึงพระมหากษัตริย์ ซึ่งความหมายนี้ใช้สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน...” (ข้อมูลจากจากkapook.com)

ธงชาติเกี่ยวกับกฎหมายเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติธงขึ้นและออกประกาศเมื่อวันที่ 28 ก.ย. 2460 (ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์อีกจนได้ธงไตรรงค์ในสมัยรัชการที่ 7 ในที่สุด) และในวันที่ 28 ก.ย. 2559 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้วันที่ 28 ก.ย. ของทุกปีเป็นวันพระราชทานธงชาติไทยโดยให้ปี 2560 เป็นปีแรก โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ นี่คือที่มาที่ไปของการครบ 100 ปีของธงชาติไทย

สิ่งที่มีลักษณะคล้ายธงชาติมีมาแต่โบราณกาลโดยเฉพาะในการรบตั้งแต่สมัยโรมัน เมื่อกว่าสองพันปีมาแล้ว โดยเป็นสัญลักษณ์ของกองทัพ ซึ่งมีนัยของความเป็นพวกและเป็นหนึ่งเดียวกัน ไม่น่าเชื่อว่าธงผ้าผืนเดียวสามารถรวมจิตใจผู้คนให้เกิดความรักภักดี ความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน ตลอดจนความรักสามัคคีได้เช่นนี้ในทุกอารยธรรมไม่ว่าอินเดีย จีน ญี่ปุ่น ยุโรป แอฟริกา ไทย ฯลฯ

อย่างไรก็ดีธงชาติในความหมายของการเป็นตัวแทนชาติในทุกวันนี้เพิ่งเริ่มใช้กันเมื่อไม่กี่ร้อยปีมานี้เอง แต่เก่าก่อนนั้นใช้กันในแทบทุกโอกาส เราเห็นธงประจำองค์พระมหากษัตริย์ธงประจำตัวผู้นำ ธงประจำกองทัพ ธงของหมูลูกเสือ ธงกลิน (รูปกระซู่) ธงประกาศเขตของลูกคนใหม่ (ญี่ปุ่น) ธงรถแข่ง ธงประจำทีมกีฬา ธงประจำทูต ธงเตือนว่าเป็นคนพิการ ธงเตือนภัย ธงโบกรถไฟ ธงระบุความสูง ธงโจรสลัด ธงฉลองเทศกาล (ตุ๊กตาทองทางเหนือ) ธงกาชาด (สลัปลีกับธงชาติสวีเดน) ธงศาสนา ธงพรรคการเมือง ฯลฯ ทั้งหมดล้วนเกี่ยวพันกับการจัดการอารมณ์ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการ

ปลูกเร้าจิตใจให้เกิดความรัก ความเอื้อเฟื้อ
ความมุ่งมั่นร่วมกัน การสร้างศรัทธา และ
ความเลื่อมใส การประกาศความยิ่งใหญ่
การเรียกร้องความสนใจ การชูขั้ว ๗

การเคารพและเข้าใจความหมายของ
ธงชาติไทยไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการรู้
ความหมาย การยื่นเคารพธงชาติเพราะเป็น
สัญลักษณ์ของความเป็นอิสราภาพ การเป็น
หนึ่งเดียวกัน ๗ หรือพูดอีกอย่างหนึ่งว่า
อยู่อย่างคงที่ (static) แต่ควรมีพลวัต
(dynamic) กล่าวคือทำให้เกิดชีวิตชีวา ไม่เป็น
เพียงผ้าผืนเดียว การมีเรื่องราวอยู่เบื้องหลัง
ธงชาติสามารถปลุกเร้าคนไทยให้รักและ
ภูมิใจในชาติ และสำนึกถึงความเสียสละของ
บรรพบุรุษไทยจำนวนมากมายี่สิบปีชีวิต
เพื่อให้เราได้มีโอกาสยื่นเคารพธงชาติของ
เราเองในวันนี้อย่างภาคภูมิใจ

ตัวอย่างหนึ่งของการมีพลวัตของธงชาติ
ที่สื่อตะวันตกเล่าขานกันมากก็คือการพยายาม
ต้นเสาเพื่อให้ธงสหรัฐโบกสบัดเหนือแผ่นดิน
ในการรบที่เกาะอิโวจิมาในสมัยสงครามโลก
ครั้งที่ 2 คืออิโวจิมาในช่วงต้นปี 1945 ทหาร
อเมริกันต่อสู้กับทหารญี่ปุ่นที่ต่อสู้ดุเดือด
อยู่ 5 อาทิตย์เพื่อมิให้ฝ่ายอเมริกันยกพลขึ้นบก
อันจะเป็นสะพานทอดไปสู่การโจมตีเกาะใหญ่
ของญี่ปุ่นได้ ทหารอเมริกันตายไปประมาณ
7,000 คน ฝ่ายญี่ปุ่นประมาณ 18,000 คน
ภาพถ่ายที่ทหารอเมริกันหลายคนช่วยกัน
ต้นเสาที่มีธงสหรัฐอยู่ปลายยอดขึ้นเหนือ
เกาะอิโวจิมาปรากฏต่อชาวโลกจนดูแล้วขนลุก
เห็นความเชื่อมโยงระหว่างความมุ่งมั่น
ความรักชาติ ชัยชนะผ่านสัญลักษณ์ตัวแทน
คือธงได้เป็นอย่างดี

ในประวัติศาสตร์ไทย เรื่องราวเช่นว่านี้
กับธงมีอยู่อย่างแน่นอนเพียงแต่ต้องการ
การศึกษาค้นคว้าหาเรื่องราว มาขยายความ
ต่อให้คนไทยโดยเฉพาะเยาวชนได้รับทราบ
และเกิดความรู้สึกขึ้นตามวัตถุประสงค์
ของการมีธงชาติ